

WebQuests: Πώς μπορεί να «συνδεθεί» η αίθουσα διδασκαλίας με το Διαδίκτυο! Παράδειγμα από τη διδασκαλία των Γερμανικών στη Δημόσια Εκπαίδευση

Ιωάννα Χαρδαλούπα
Καθηγήτρια Γερμανικών – Πανελλήνια Ένωση Καθηγητών Γερμανικής στη Δημόσια Εκπαίδευση
(Π.Ε.Κ.Α.ΓΕ.Δ.Ε.) Πάτρα
chardaloupa@dide.ach.sch.gr

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ WEBQUEST;

Είναι μια εικονική διάταξη διδασκαλίας και μάθησης μέσα στο διαδίκτυο. Όλες οι πληροφορίες γι' αυτή τη διαδικασία προέρχονται σχεδόν αποκλειστικά από το διαδίκτυο. Βασική ιδέα του Webquest είναι η ενεργή έρευνα μιας ενδιαφέρουσας τοποθέτησης /ερώτησης με τη βοήθεια του διαδικτύου. Γι' αυτό αναπτύχθηκε στη δεκαετία του '90 στον 20^ο αιώνα ένας ειδικός τύπος παρουσίασης των εργασιών αναζήτησης, το Webquests.
(http://edweb.sdsu.edu/courses/edtec596/about_webquests.html)

Το σχέδιασμα, η ιδέα για το Webquest προέρχεται από τον καθηγητή για Educational Technology, Bernie Dodge, του Πανεπιστημίου της πόλης του San Diego. Τον Φεβρουάριο του 1995 δημοσιεύονται οι θέσεις του "Some Thoughts about WebQuests" πρώτα σε ένα Newsletter. Μαζί με τον τότε συνάδελφο και συνεργάτη του Tom March, παρουσιάζουν λίγο αργότερα στο διαδίκτυο το πρώτο Webquest με τίτλο: "Searching for China"
(<http://www.kn.pacbell.com/wired/China/ChinaQuest.html>)

Από αυτή τη συνεργασία παρήχθη τελικά ένα ενδιαφέρον, απλό και πρακτικό σχέδιο για την ένταξη και εργασία με τον Η/Υ στο σχολικό μάθημα. Ο ίδιος ο Dodge περιγράφει τη βασική του ιδέα ως εξής: "WebQuest είναι μια ερευνητικά προσδιοριζόμενη δραστηριότητα, που όλες ή οι περισσότερες πληροφορίες, που χρησιμοποιεί ο μαθητής /τρια, προέρχονται από το διαδίκτυο. Οι WebQuest σχεδιάζονται και αναπτύσσονται, για να χρησιμοποιείται δημιουργικά /ικανοποιητικά ο εκπαιδευτικός χρόνος και να τεθεί το βάρος στη χρήση των πληροφοριών και όχι στην έρευνα για αυτές και να υποστηριχθεί τη σκέψη των μαθητών /τριων όσον αφορά την ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση (Dodge - "Some Thoughts about WebQuests")
(http://edweb.sdsu.edu/courses/edtec596/about_webquests.html, <http://www.ozline.com/webquests/intro.html>)

Ο σκοπός και τα στάδια εργασίας των WebQuests

Σκοπός των WebQuests είναι η επίγνωση ή εμβάθυνση γνωστικών αντικειμένων, έχοντας σαν βάση την ανάθεση μίας συγκεκριμένης εργασίας. Δεδομένα αναζητούνται, ταξινομούνται, γίνεται αξιολόγηση αυτών και τα αποτελέσματα καταγράφονται εγγράφως. Η αποκτηθείσα γνώση τεκμηριώνεται και κοινοποιείται σε άλλους, εάν είναι δυνατόν και στο διαδίκτυο.
(http://www.education-word.com/a_tech/tech020.shtml)

Το WEBQUEST έχει μια σαφή διάρθρωση. Τα ακόλουθα στάδια υπάρχουν κατά κανόνα:

- 1) Εισαγωγή (Introduction): Οι μαθητές/τριες μαθαίνουν με τι θα ασχοληθούν σε αυτό το Webquest, και ταυτόχρονα θα πρέπει να τους κινήσουμε το ενδιαφέρον.
- 2) Εντολή (Task): Δίδονται οι εργασίες που πρέπει να γίνουν και περιγράφεται με ποια μορφή θα ολοκληρώσουν αυτό το Webquest.

- 3) Διαδικασία (Process): Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει το κάθε βήμα ξεχωριστά που πρέπει να ακολουθήσουν οι μαθητές/τριες, το οποίο είναι ενδεδειγμένο και θα οδηγήσει στη λύση της εργασίας τους.
- 4) Υλικό (Resources): Οι μαθητές/τριες βρίσκουν εδώ μία λίστα από Ιστοσελίδες, τις οποίες ερευνήσε ο/η εκπαιδευτικός. Έτσι θα αποφευχθεί το άσκοπο ψάξιμο / σερφάρισμα των μαθητών/τριών στο διαδίκτυο. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλες πηγές, π.χ. βιβλία, εγκυκλοπαίδειες αλλά και επερώτηση αυτόπτων μαρτύρων ή ειδημόνων.
- 5) Αξιολόγηση (Evaluation): Η αξιολόγηση εισήχθη σχετικά πρόσφατα στη θεωρία των Webquests και εμφανίζεται σε μερικές μόνο. Εξυπηρετεί τη διασφάλιση της ποιότητας των Webquests και τη μέτρηση των αποτελεσμάτων.
- 6) Αποτέλεσμα (Conclusion): Εδώ έχουμε να κάνουμε κυρίως με προσωπικές εμπειρίες των μαθητών/τριών κατά την απασχόλησή τους με το συγκεκριμένο Webquest: τι μάθανε, ποιες εμπειρίες αποκόμισαν, που δυσκολεύτηκαν, Σκοπός είναι να αναλογιστούν/σκεφτούν οι μαθητές/τριες το τι μάθανε και να ενθαρρύνουμε τις στρατηγικές εργασίας τους. [<http://webquest.sdsu.edu/>]

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΑΣΗ: CONSTRUCTIVISM

Constructivism (εποικοδομισμός) είναι μια γνωστική θεωρία, η οποία από τη δεκαετία του 60 του 20^{ου} αιώνα άρχισε να κερδίζει έδαφος. Στη διατύπωσή της συμμετείχαν φυσικοί επιστήμονες: Humberto R. Maturana, Francisco J. Varela, αλλά και φιλόσοφοι όπως ο Ernst von Glasersfeld, Heinz von Foerster και Paul Watzlawick. Ένα κεντρικό στοιχείο της Θεωρίας είναι η άποψη, ότι η πραγματικότητα, έτσι όπως τη βιώνουμε, εξαρτάται από τον παρατηρητή. “Objektivität ist die Selbsttäuschung eines Subjekts, dass es Beobachtungen ohne ein Subjekt geben könne” (Ernst von Glasersfeld). («Αντικειμενικότητα είναι η αυταπάτη ενός υποκειμένου, ότι μπορούν να υπάρξουν παρατηρήσεις χωρίς την ύπαρξη ενός υποκειμένου» Ernst von Glasersfeld). “If there is no other, there will be no I. If there is no I, there will be none to make distinctions” (Chuans-tsu, 4th Cent., B.C.). Η από μας αντιλαμβανόμενη αλήθεια δεν είναι λοιπόν αντιπροσωπευτική, δεν είναι απεικόνιση του έξω κόσμου, αλλά μια υποκειμενική και λειτουργική κατασκευή του κάθε ενός ατόμου προσωπικά. Μπορεί μεν κάποια στοιχεία αυτής της κατασκευής μας να τα μοιραζόμαστε και με άλλους ανθρώπους, αλλά δεν μπορεί να οριστεί σαν απόλυτη αλήθεια. Η έκφραση «αντικειμενική αλήθεια» αναφέρεται στο γεγονός της επανάληψης γεγονότων και εντυπώσεων καθώς και στη δημιουργία κοινών ομάδων κατανόησης/αντίληψης μεταξύ των ανθρώπων. Αυτό που εμείς ονομάζουμε «γνώση», δεν αντιπροσωπεύει τον κόσμο, ο οποίος υπάρχει πέραν της πείρας μας. Η «γνώση» αναφέρεται κυρίως στον τρόπο, με τον οποίο εμείς οργανώνουμε τον κόσμο της πείρας μας, των εμπειριών μας. Κάθε ανθρώπινη «γνώση» είναι μια ανθρώπινη κατασκευή. (<http://www.oikos.org/vonanswer.htm>, <http://www.univie.ac.at/constructivism/people.html>, http://carbon.cudenver.edu/~mryder/itc_data/constructivism.html)

Οι «δομές» λοιπόν των γνώσεων, της αλήθειας των μαθητών διερευνούνται, επανεξετάζονται, αναπτύσσονται παραπέρα ή και επιβεβαιώνονται με τη χρήση των WebQuests. Έχοντας σαν ερέθισμα τη θεωρία των WebQuests, σχεδίασα μία διδακτική δραστηριότητα, την οποία παρουσιάζω αναλυτικά παρακάτω.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΧΡΗΣΗΣ WEBQUEST ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ

Όπως ακριβώς περιγράφονται ανωτέρω τα στάδια των Webquests, έτσι δημιουργήθηκε ένα φύλλο εργασίας (παράτιθεται στο τέλος της εργασίας) για μαθητές της Γ' τάξης Γυμνασίου.

Το κεντρικό θέμα ήταν: «Γερμανικά: 1 Γλώσσα μαθαίνω – 3 κράτη «ανακαλύπτω» ή ίσως περισσότερα?». Στην εισαγωγή, μέσα σε λίγες προτάσεις, τους δόθηκε το θέμα και το κυρίως ερώτημα.

Οι μαθητές/τριες έπρεπε να χωριστούν σε 2 μεγάλες ομάδες (από μόνοι του) και να επιλέξουν έναν από τους 2 πρώτους «ρόλους» από τους 4 που όριζα: 1) ο ειδήμονας σε θέματα της

Γερμανίας 2) ο αντιπρόσωπος των καθηγητών ανταλλαγής 3) ο ένθερμος υποστηρικτής και 4) ο Advocato di diabolì («ο δικηγόρος του διαβόλου»). Για κάθε ρόλο υπήρχαν συγκεκριμένες ερωτήσεις/θέσεις, με τις οποίες οι μαθητές/τριες της ομάδας έπρεπε να ασχοληθούν και να τις ερευνήσουν.

Αφού έκαναν την πρώτη «έρευνα», μετά θα χωρίζονταν πάλι από την αρχή σε 2 ομάδες και θα επέλεγαν έναν από τους άλλους δύο ρόλους (τον 3 ή τον 4).

Για κάθε ομάδα υπήρχε μια σειρά από διευθύνσεις / ιστοσελίδες, που θα μπορούσαν να βρουν στοιχεία, να τα συλλέξουν, επεξεργαστούν και να ετοιμάσουν μια περίληψη, μία έκθεση. Τα αποτελέσματα διαβάζονταν πάντα μέσα στη τάξη, παρουσία όλων των μαθητών. Έτσι όλοι είχαν μία γενική εικόνα για την πορεία της εργασίας. Δίνονταν λεπτομερή περιγραφή για την διεξαγωγή των διαφόρων σταδίων της εργασίας. Η τελική ταξινόμηση των δεδομένων και η προετοιμασία της παρουσίασης σε Power Point έγινε από κοινού, με όλη τη τάξη. Ζωγραφιές, εικόνες, καρικατούρες, κολλάζ ενίσχυσαν την τελική παρουσίαση της εργασίας.

Στο φύλλο εργασίας που μοίρασα σε όλους τους μαθητές υπήρχαν εικόνες, οι οποίες ήθελα να τους κεντρίσουν το ενδιαφέρον και να αποτελέσουν θέμα συζήτησης / διαφωνίας / σκέψης / κριτικής μέσα στις ομάδες. Στο τέλος του φύλλου εργασίας είχα καταχωρίσει λεπτομερώς, από πού ακριβώς είχα «πάρει» τις εικόνες αυτές. Επέμενα επίσης ιδιαίτερα να κάνουν το ίδιο και οι μαθητές/τριες για κάθε εικόνα ή σχέδιο που κατέβαζαν από το διαδίκτυο, δηλ. να αναφέρουν πάντα το σημείο / ιστοσελίδα προέλευσής του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όταν έγραφα το φύλλο εργασίας για το Webquest είχα ένα συγκεκριμένο ερέθισμα από το βιβλίο που δίδασκα. Είχα και ένα κάπως συγκεκριμένο αποτέλεσμα στο νου μου, τι δηλαδή περίμενα να γίνει, πώς να εξελιχθεί η όλη εργασία.

Οι μαθητές/τριες, με δεδομένο το υλικό και τις πηγές, στις οποίες θα έψαχναν, ακολούθησαν άλλα ερεθίσματα, άλλη επεξεργασία των δεδομένων! Οι δικές τους «αλήθειες» ήταν κάπως διαφορετικές από τις δικές μου. Μέσα από το διάλογο, τη συζήτηση που γινόταν στις ομάδες, οι μαθητές/τριες επανεξέτασαν, ανέλυσαν τις δικές τους ιδέες/αντιλήψεις και σε κάποιες περιπτώσεις, δέχτηκαν/ πείστηκαν για την «ορθότητα» της άποψης του άλλου!

Για άλλη μια φορά ήρθα αντιμέτωπη με την καινούργια πραγματικότητα: Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι αλλάζει (άλλαξε) το «περιβάλλον» μας, τα ερεθίσματα διαφοροποιούνται και αλλάζει επίσης και ο τρόπος «επεξεργασίας» αυτών των δεδομένων. Για να μπορέσουμε να συμβαδίσουμε με τους μαθητές/τριες μας, τα παιδιά του Ίντερνετ και των «chat», πρέπει κι εμείς να αλλάζουμε τρόπο διδασκαλίας. Τα ερεθίσματα από το εξωτερικό περιβάλλον είναι πολλά και κάθε μέρα αλλάζουν, εμπλουτίζονται. Από το υποχρεωτικό περιεχόμενο μόρφωσης πηγαίνουμε στη προσφορά μόρφωσης. Από τον μονόδρομο, στον λαβύρινθο. Θα πρέπει πλέον να βοηθάμε τους μαθητές μας να βρουν έναν δρόμο, να επιλέξουν τον δρόμο της μόρφωσής τους. Σκοπός μας θα 'ναι να τους βοηθήσουμε να μάθουν να επιλέγουν τη σωστή, ορθή πληροφορία, αυτή που «ταιριάζει» σε αυτούς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΡΘΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ

- 1) http://edweb.sdsu.edu/courses/edtec596/about_webquests.html
- 2) http://www.ozline.com/_webquests/intro.html
- 3) http://www.education-word.com/a_tech/tech020.shtml
- 4) <http://edweb.sdsu.edu/people/bdodge/active/ActiveLearningk-12.html>
- 5) http://www.internet4classrooms.com/using_quest.htm
- 6) <http://www.oikos.org/vonanswer.htm>
- 7) <http://www.univie.ac.at/constructivism/people.html>
- 8) http://carbon.cudenver.edu/~mryder/itc_data/constructivism.html

DEUTSCH: 1 Sprache lernen - 3 Länder "entdecken"!

(oder vielleicht mehr ...?)

EINLEITUNG

Das Kultusministerium führt eine Umfrage durch für alle Schulen Ihres Landes: „*Welches ist Ihr Lieblingsfach und warum?*“

Aber wer hat denn Lust sich mit so einem Thema zu beschäftigen? Keiner! Damit sich etwas bewegt, bietet der Rektor Ihrer Schule *einen Preis* an die besser argumentierte Antwort! *Eine 1wöchige Klassenfahrt*, wohin Sie wollen und *alles bezahlt*! Nur *eine Klasse* kann gewinnen.

Nachdem viele Ideen besprochen wurden, habt Ihr die Entscheidung getroffen: Deutsch als Fremdsprache!

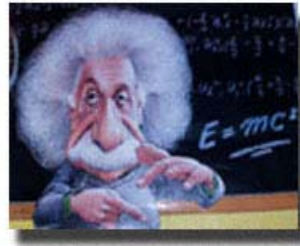
AUFGABENSTELLUNG

Ihr seid überzeugt, dass *Deutsch lernen* für Euch nicht nur ein Fach Eures Schulprogramms ist. Ihr müsst auch Euren Rektor überzeugen, damit er *Eure Antwort* fürs Ministerium auswählt! Ihr teilt Euch in vier Gruppen und bearbeitet/wählt eine der folgenden Aufgaben:

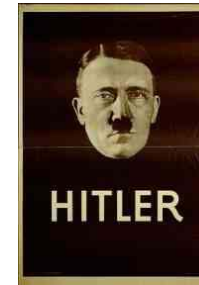
- 1) **DE/Landeskunde-Experte:** Warum sollte man Deutsch lernen? Gibt es Vorteile für jemanden, der DE lernt? Ist Deutsch lernen so schwer? Außer den grammatikalischen Regeln gibt es noch die Menschen, die diese Sprache sprechen. Deutsch wird nicht nur in DE gesprochen. Was kennen Sie über die andere deutschsprachige Staaten? Welche sind das? Stellen Sie uns die vor! Konzentrieren Sie sich aber danach auf DE und Ihre Geschichte (Wiedervereinigung, Berliner Mauer).
- 2) **DAAD-Vertreter:** Viele bevorzugen in Deutschland einen Deutschkurs zu besuchen, um dort zu studieren oder einfach vor Ort Deutsch zu lernen. Wo kann man in DE einen Deutschkurs besuchen? Ist es einfach in DE zu studieren? Gibt es Voraussetzungen? Wie kann man sicher sein, dass die Deutschkenntnisse von jemandem ausreichen, um in DE zu studieren? Kann man sein Studium durch z.B. ein Stipendium finanzieren? Wie sieht der Studenten-Alltag aus? (Wohnheim, Mensa) Stellen Sie uns 3 Hochschulen vor!

3) **Absoluter Befürworter:** Die Deutschen haben es geschafft, aus den Ruinen des 2. Weltkrieges herauszukommen und weiter zu leben. Jetzt befinden Sie sich unter den 5 größten Exportpartnern der USA. Sie haben die „stärkste“ Ökonomie der EU-Staaten. 68% aller japanischer Studenten lernen Deutsch. Kulturell hat Deutschland vieles zu bieten: Internationale Messen, vielfältiges Angebot an Museen, berühmte Ausstellungen u.s.w. Darum sollte man Deutsch lernen! (Befestigt diese Thesen/Argumente)

4) **Advocato di diaboli/Gegner:** Hat man die Geschichte vergessen? Wer kann die „grauen“ Tage des 2. Weltkrieges vergessen? Ja, sie haben sich wieder vereinigt, aber die „Ossis“ und die „Wessis“ sehen diese Wiedervereinigung ganz anders als die Bundesregierung!

Es hat nicht nur mit der Grammatik oder der Aussprache des Deutschen zu tun, das die Lage beschwert. Wer kann uns sagen, dass die Deutschen Ihre Vergangenheit „bearbeitet haben“, nachdem wir die Neonazis wieder im Lande finden?

ABLAUF

Die Schüler ordnen sich einer der vorgegebenen Rollen zu. Zuerst aber ordnen Sie sich einer der ersten zwei Rollen zu. Jede Gruppe verfasst einen kurzen Bericht zur gegebenen Frage ihrer Rolle. Die 1. und 2. Gruppe dienen mehr als „Forscher“ und „Entdecker“ für die 3. und 4. Gruppe, weil Sie schon vorher dafür und dagegen Argumente finden werden. Nach der gemeinsamen Besprechung der Resultate ordnen sich die Schüler einer der zwei letzten Rollen zu. Sie haben vieles schon erforscht und jetzt bleibt nur die Zuordnung und Präsentation des Projektes. Die Power Point – Präsentation wird gemeinsam von der ganzen Klasse erstellt. Bilder/Poster/Plakate/Karikaturen/Gemälde, die aufgehängt werden, unterstützen die Präsentation.

Ressourcen –Links zur Hilfestellung

- 1) www.goethe.de/uk/saf/werbung/english/index.htm
- 2) www.deutsche-kultur-international.de/home/index.html (-> aktuell -> Kultur)
- 3) www.goethe.de/om/ath/degrund.htm
- 4) www.goethe.de/i/deiazeh.htm
- 5) http://grow.aatg.org/von_2-2/web_resources/resources_pages/staedte.html (Linkssammlung über Deutschland, Schweiz, Österreich, Lichtenstein)
- 6) www.dickinson.edu/departments/germn/Resources.html (Linkssammlung)
- 7) www.dhm.de/lemo/home.html
- 8) <http://koep3og.virtualave.net/>
- 9) www.b.shuttle.de/rz1002/rap2000/
- 10) www.50jahre-deutschland.de
- 11) www.sowieso.de/
- 12) www.daad.de/index.html
- 13) www.daad.de/deutschland/de/2.2.5.html
- 14) www.campus-germany.de/german
- 15) www.digital-deutschland.de/
- 16) www.liquid2k.com/ddr/dindex.html

Die Bilder stammen aus:

- 1) **Das Programm der N.S.D.A.P. und seine weltanschaulichen Grundgedanken**, Autor: Gottfried Feder, J.G. Weißsche Buchdruckerei, Verlag: Fritz Eher Nachfahren GmbH, München, 1934 (Nachauflage), DHM, Berlin, Do2 2000/112
- 2) **Hitler**, Wahlplakat der NSDAP zur Reichspräsidentenwahl, Entwurf: Hans Herbert Schweitzer, Offsetdruck 84 x 57,5 cm, 1932, DHM, Berlin, P 62/1058
- 3) www.goethe.de/z/03/karikat/obradovic.htm
- 4) www.goethe.de/z/03/karikat/plecko.htm
- 5) www.goethe.de/z/03/karikat/topan.htm
- 6) www.goethe.de/z/03/karikat/cozacu.htm

